

Latweeschu Awises.

Nr. 24. Zettortdeenâ 17tâ Zuhni 1843.

No Nerretas.

Muhfu Latweeschu draudsê scho gadd bija skaitamas no wihrischku un seewischku fahrtas 5662 dwehseles, un no schahm atkal

Kursennê:	Nerreteeschds	1322	grahmatn.;	466	fas wehl mahzahs,	73	rafsitaji,	24	rehfinataji,
	Ilseeschds	468	—	141	—	57	—	33	—
	Wilkalneeschs	193	—	64	—	8	—	1	—
	Leel-Suffeijeeschs	179	—	53	—	4	—	1	—
	Grizgalleeschds	202	—	48	—	4	—	1	—
	W. Nehmeleeschds	145	—	50	—	7	—	1	—
	Ritteeschds	97	—	32	—	2	—	1	—
		2606	—	854	—	155	—	62	—
Leischds		86	—	31	—	—	—	—	—
	Wissâ draudsê	2692	—	885	—	155	—	62	—

Lai Deems palihds jo deenas wairaf us preefschu!

Gohda = behres.

Pee mums 25tâ Mei mehnescha deenâ behres bija, pee kurrahm weens gohda-wihrs tahdu gohdu eemantosa, fas mannu firdi ar preefeem pildija, un fo tadehl schê ir zitteem gribbu isteift. Prohti Wilkalneeschs nomirra Keffela = mahju fainneeks, tas gohdigais Wille Drawineek, fas 9 gaddus sawam pagastam par basnizas-pehrminderi, bet papreefsch 3 gaddus par teefas preefschsehdetaju un 15 gaddus par magasthnes-wihru bijis un wissus schohs ammatu sawam pagastam par labbu ar samannigu, taifnu, ruh-pigu un neapnikluschu prahtu kohpis. Kad man nu ta sinna nahze, ka winsch no mums schliheeres, tad winsch, ka schê no draudses zeenigeem fungeem us mannu luhgschanu wisseem gohdi-geem basnizas-pehrmindereem irr nowehlehts, ne ween bes maksas tiffe apswannihts, bet arridsan basnizas lihka = dekki dabjuja, un es apnehmohs behres us winna mahjahm dohtees, tur winnam lihka = runnu teift, un winna nobahluschu meefu ar peenahkamu gohdu us teem no turrenes wehl 6 werstes tahleem kappeem pawaddiht. Us

behru-nammu aiskhuis, tê atraddu labbu pulzinu raddu, draugu, kaiminu, un kad tê nu wiss bija isdarrihis, ka peenahkabs, tad laidamees to west us winna duffas weetinu. Pee beidsamahm mahjahm, pufsohtras werstes no kappeem, leels pulks kauschu us mums gaidija, fas no wissahm 30 Wilkalnes mahjahm sanahkufchi, winnu starpâ arri pats muishas lungs, teefas skrihweris, teefneschi un preefschneeki, wiffi sawas gohda-drahnâs apgehrbti un ar sawahm gohda-sihmehm puschfoti, tam nelaitim sawu beidsamu labbu deenu atdoht, un saweenojahs lihds ar teem zitteem behrineekeem un behru-dseefmas dseedadami winna lihkim pakka gahja. No schihis weetas lihds pascheem kappeem zelsch no abbahm mallahm bija ar eglitehm apspraufts, un tur, fur tas no leelzeka us kappeem nogreeschahs, ta ka pee pascheem kappu = wahrteem, 2 gohda-wahrti no behrsahrti bija ustaititi. Pee teem pirmeseem wahrteem teefneschi un preefschneeki apturreja lihka = rattus, nozehle sahrku no teem un to tif ne werstes tahlumâ aishneffe lihds pascham kappam, fas ar jaulahm lauka = pulki-

tehm bija apfaifhts. Leels preeks pahrnehme mah-
 zitaja firidi, redsoht, kahdu leelu lihds schim pee ne-
 weena Latweeschu draudses lohzefta nepeedsibwotu
 gohdu pagasts un muischa schim gohda-wihram
 no pateizibas par winna ustizziqiu ruhpinaschanu
 pee pagasta labbuma bija fataifijis; — winsch
 tadeht schè ne ween tam aismigguscham wehl pa-
 teizibu dewe par wissu labbu, fo tas pee fawa
 pagasta pastrahdajis, bet arridsan teem zitteem
 gohdigeem Palkalneescheem un muischai, kas
 wianna taifnu un ruhpiqu prahtu afsihdami, win-
 na behres tà pagohdinajuschi, beidsiht wehle-
 dams, ka ta gohdiga Witta Drawineeka labba
 preekschihme ir ikweenu zittu, kam kahds am-
 mats uswehlehts, passubbinatu, tanni pascha
 ustizzigam atrastam tapf, tà ka ir mehß pee fawu
 tuwafaju labbklahschanas fawus sohtus un swee-
 drus ne taupitum un fawâ darboschanâ ne ap-
 niktum, kamehr mums wehl deena irr, fur war-
 ram strahdaht, lai ir muhs pehzgalla gohds,
 mihlestiba un pateiziba pawaditu us muhsu
 kappeem!
 Wagner.

Laiks schinni pawaffarâ lohti aukfts un faufs
 bijis, un rudsi dauds weetahm sifkti stahweja, tà
 ka dasch gabbals bija isarrams. Sahles au-
 gunis arr bija lohti aiskawehts. Tifkai tanni
 neddelâ preeksch un pehz waffaras-swehtkeem
 pahri reises brangi irr nolihjis un lauzini nu
 spirgtaki. 29tâ Mei redsejam pirmus rudsu-
 seedus. 24tâ Mei bija siwrs pehrkohns, kas
 arri Leelâ Salwâ weenu zilweku pee schschanas
 nospehre.
 W — r.

• Kahds wahrds par bischu kohpschanu.
 (Stattees Nr. 23.)

Waffarâ.

Waffara bittehm tad sahfahs, kad tahs pil-
 nigu pahrtifku us laufeem warr atrast un meddu
 preeksch seemas sahlf kraht. To warr manniht
 pee tam, ka appafsch kohkeem nekahdi grufischi
 wairs ne rohnahs. Zittu kohpschanu bittehm
 waffarâ ne wajjaga, jo tahs paschas sewi walda
 un mittinajahs. Tifween tad tee wehrâ leekami,
 kad behrnus laisch.

Us waffaras beigahm bittes nokauj fawus
 trannus; un kursch kohks to ne darra, tas irr
 bes tehwinâ.

Ruddeni.

Ruddens bittehm tad sahfahs, kad meddus
 neschana beidsahs; tad atkal stipri us laupita-
 jeem jaluhko. Tahs laupitajas naw fawada
 surte, bet tahs paschas; jo katra bitte iseet labb-
 praht us laupischanu, kad us lauku neko wairs
 ne warr dabuht, un mekle labbpraht zittos koh-
 kôs eelaustees. Tahdas bittes mehds arri nasch-
 kus faukt.

Tee laupitaji tohy gan no tahs wakts, kas
 katra labbâ kohkâ stahw, atdsiht noht, bet kad
 kahdahm isdohdahs to wakti apmahneht un ar
 laupijumu fawâs mahjâs pahreet, tad tahs tuh-
 dal ar jo leelaku spehku nahf atpakkal, fur tad
 dauds reis leela faufstana strohpâ noteekahs, pee
 kam lohti dauds bittes pohstâ eet. Bet kad lau-
 pitajeem isdohdahs mahiti noreet, tad faween-
 jahs bittes ar faween eenaidneekem un palihds
 paschas fawu meddu eenaidneeku kohkâ aisnest,
 un tad tee ar siwrafu spehku tam klahtakam koh-
 kam uskriht. Kursch bischu kohpejs ne proht
 schinni nelaimè lihdsfetees, tam warr gadditees,
 ka neddelas laikâ tam 20 lihds 30 kohki pagallam
 pohstâ aiseet.

Kad nomanna, ka laupitaji rahdahs, kas ar
 nokahrdamahm kahjahm ap eeffreenameem zau-
 rumeem skraida, un no wakts teef peeturreti un
 pluhkati, tad wajjaga tohs zaurumus masinaht
 un luhkoht, woi laupischanâ eet wairumâ jeb
 masumâ. Kad grihb to apkristu kohku glahbt,
 tad jaluhko, no kurrenes tee laupitaji nahf. Tas
 kohks us kahdu laiku irr jaapzeetina, un tahs
 ap eeffreenameem zaurumeem sanahkuschas bit-
 tes jaapsprizze ar uhdeni, kas ar krihtu fajaufts,
 tad jaattaisa tas apzeetinahts kohks, un to is-
 sfreedomu pulku arri ar to uhdeni jasprizze, lai
 labbi warr pasiht, un tad jaluhko, us kurren
 tahs skreen. Ja tahs laupitajas no pascha bit-
 tehm, tad japahrmaina tas laupitaju kohks ar
 to aplaupitu, un ta nelaimè buhs glahbta. Bet
 ja laupitaji irr no swescha bischu dahrsa, tad

jaeet pee ta, kam peederr, un jaluhdsahs, lai winsch laupitajus apzeetina, jeb kohkus pahrmaina. Un katriis prahchtig zilweks to arri darrihs; bet ja winsch to ne darra, tad jaleef tas aplaupihts kohks pagrabbâ, jeb zittâ passlehptâ weetâ, un tur, fur winsch stahweja, jaleef tufsch kohks, kam eeffreenamâ zaurumâ eelifts stohbrinsch, kas ahra lihds mallai, bet eefschpuffe kahdas zellas garraks pahr mallu stahw.

Laupitaji gan zaur stohbrinu muddigi eeffreen, bet ahra zetu ne atteek. Kohkâ jaleef eefschâ masumtinsch meddus, ko ar schkraud-fakni (Nieswur) warr fajaukt, no ka bittes ahtri mirst.

Scho mahzibu tad tif warr walkaht, kad ta nelaima naw leela, bet kad ta jaw wairak kohku aisnehmufti, tad zits ne geld, ka sawas bittes jawedd zittur, jeb kam tahds pagrabs irr, wiffas us kahdahm deenahm eepagrabboht, kamehr ne weena bitte gar bischu dahrsu wairs ne sfraida. Pa to starpu warr laupitajus tufschôs kohkôs tâ fert, kâ mahzijam.

Pee eepagrabbotahm bittesim wajjaga preeksch eeffreenameem zaurumeem labbi iszaurumotus aisfchaujamus, lai bittes ne flahpst un ahra ne sfreen, bet tumschâ pagrabbâ warr walkâ atflaht, tad neweena bitte ahra ne sfrees.

Laupitaju deht ne ween ruddeni eestreenami zaurumi jamesina, bet arri pee meddus isnemfchanas, un pawassari pee ehbinaschanas lohfi wehrâ jaleef, ka meddus nekur ne iskaisahs, zaur ko laupitajus peelabbina. Muddeni arri daudsreis ehbinaschana irr wajjadsiga, kad bittes pehdeju speetu wehlu laisch, kam naw laika few seemas pahrtifku sagahdahtees, tad jaleef pilni waffi appafschâ, lai bittes meddu usness; bet to tif tad jadarra, kad to speetu jeb bischu pulku wairuma deht gribb usturreht. Pee ruddens barribas naw uhdens jaleij flaht, meddus tad fahf ruhgt; pawassari tas irr sawadi, tad to arri drihs apehd.

Kâ bittes warr wairoht.

Bittes wairojahs paschas pehz dabbas likkumeem zaur behrnu laischanu; bet arri zilweks zaur sawu gudribu tahs warr wairoht.

Kad kohks par seemu labbi isstahwejis, tad fahf pawassari agri wairotees. Kad meddus neschana fahfahs, tad bittes tiffufchi strahda un ta mahte deht sawus pautus tais jaunâs kanninâs. Kad jaw labs pulks jaunu bischu raddees un kohks jaw peestrahdahts, tad bittes tahs kanninas buhwe, fur tehwinu isferrina. Kad tahs arri peedehtas, weena jeb wiffas aissehgeletas, tad schkirrahs weens pulks un iseet no kohka, kam tas wezzais tehwinsch par walbneeku eet lihds. To sauz preeksch-speetu, jeb pirmus behrnus. Pehz kahdahm deenahm isfchillahs jaunais tehwinsch kohkâ, eefahf dsgeahrt, nu nahf pehz 6 jeb 8 deenahm wehl weens speets, un pehz ta daudsreis wehl weens jeb wairak speetu. Tohs sauz pehz-speetus.

Tee preeksch-speeti irr arween leelaki, teem arri masak trannu, kâ teem pehz-speeteem, tee arween fiftâ deenâ no pulksten 10 lihds 12 mehds no sawa kohka schfirtees.

Ur to preeksch-speetu nahf wezzais tehwinsch lihds, tabehl tas irr lohti janokohpj. Pee teem pehz-speeteem irr arween wairak ne kâ weens tehwinsch, un talabb arri nekahda nelaima, kad kahds pohstâ eet.

Daudsreis tas wezzais tehwinsch ne warr sfreet, tad kriht tas speets atkal sawâ kohkâ atpakkal, tad 5 lihds 9 deenahm jagaida, tad winsch ka stiprs pehz-speets atkal isnahf. Kad gribb, lai tâ ne noteekahs, tad wajjaga, kad bittes no kohka fahf isnahft, balstu palagu appafsch kohka noklaht, un pascham jastahw klaht. Kad ta mahte ne warr sfreet, tad wiinna us palagu nofriht, fur to tad drihs warr eeraudsift un tad ar us mutti greeftu glahst apsegt. Nu jaluhko, fur speetam patihf peemestees, un kad kahdas bittes jaw peemettahs, tad jalaisch tehwinu starpâ jeb pulkâ, un drihs buhs wiffas tur klaht; ja gribb tahs pee nomeschanas passubbinahft, tad jafprizze ar uhdeni, tâ ka tas no gaisa kâ leetus us tahm nolihft.

Kad bittes gribb tur peemestees, fur lehti ne warr peekluht klaht, tad tehwinu warr wezzâ kohkâ atpakkal laist, tas speets tad gan aiseet, bet ohtrâ deenâ bes kaweschanas nahf atkal mahjâs,

jeb noleek to wezzu kohku zittà, un tufschu atkal tai weetà, fur wezzais stahweiss, jo bittes at-pakkal nahfuschas kriht wezzà weetà, tad jalaisch tehwansch tai tufschà kohkà, un driht buhs wifs speets tam pakkal. Bet wezzais pahrzillatgais kohks ne dohd tanni gaddà nekahdus pehz-speetus.

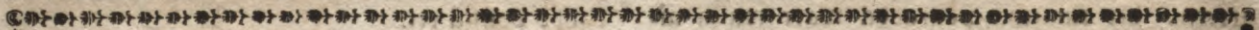
Kad preeksch-speets no sawa kohka isnahf, tad waijaga pascham bischu kohpejam flahf buht. Tas irr lohti labbi, kad bischu kohpeji eeman-nahs tahs sikhmes noprast, pee kam warr pasihf, woi kohks ahtri behrnus laidihs jeb nè. Grun-tigu mahzibu par to ne warr doht, tapehz ka fatram kohkam sawas sikhmes un eeraschas irr.

Pee dascheem kohkeem leen bittes lohti neme-rigas gar eeffreenameem zaurumeem un eefahf agri jaw spehleht. Pee zitteem atkal lohda tahs grausdamas no weena us ohtru gallu zaurumds, tanni deenà kad behrnus laidihs.

(Surpmak beigums.)

Teesas fluddinaschana.

No Elehkas pagasta teesas tohp wiffi tee, kam kah-das taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta saim-

Naudas, labbibas un prezzu tirus us plazzi. Nihgà, tanni 14tâ Zuhni 1843.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahlderis . . . . . gelbeja	—	—	I pohds kannepu . . . . . tappe malfahrs ar	—	75
I puhrs rudsu . . . . . tappe malfahrs ar	I	60	I — linnu labbakas surtes — —	I	50
I — kweeschu . . . . . — —	2	—	I — siktakas surtes — —	I	—
I — meeschu . . . . . — —	I	10	I — tabaka . . . . . — —	—	75
I — meeschu - putrainu — —	I	30	I — dselses . . . . . — —	—	75
I — ausu . . . . . — —	—	80	I — sweesta . . . . . — —	2	75
I — kweeschu = miltu — —	2	40	I muzza filku, preeschu muzzà — —	7	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	2	—	I — wihkschmu muzzà — —	7	25
I — rupju rudsu = miltu — —	I	40	I — farkanas fahls . . . . . — —	7	—
I — firnu . . . . . — —	I	30	I — rupjas leddainas fahls — —	4	50
I — linnu = sehklas . . . . . — —	3	50	I — rupjas baltas fahls — —	4	25
I — kannepu = sehklas . . . . . — —	I	40	I — smalkas fahls . . . . . — —	4	10
I — kimmennu . . . . . — —	I	50			

W r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pufes: zensora weetà: professor Dr. G. Paucker.
No. 211.

neeka Jaun-Nihdseneeku Ansa Kage, pahr kuzza mantu inwentariuma-truhtuma un magasihnes-parradu deht konkurse spreesa, usaizinati, 6 nebbelu starpà, prohti libds 17tu Zuhli f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas-terminu nolikts, pee schihš pagasta teesas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausihš. Elehkas pagasta teesa, 5tâ Zuhni 1843. 3 (L. S.) Furre Bosche, pagasta wezzakajs. (N. 39.) J. Günther, pagasta teesas krichweris.

No Kuldigas Krohna pagasta teesas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Kalnamuischas saimneeka Majohru Sabna Fetter, pahr kuzza mantu parradu deht konkurse spreesa, usaizinati, pee saubeschanas sawas teesas libds 22tru Zuhli f. g. pee schihš pagasta teesas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausihš. Kuldigas pagasta teesa, tai 28tâ Mei 1843. 2 (Nr. 498.) ††† Janne Kenig, peesehdetajs. E. Schwarz, pagasta teesas krichw.

Zitta fluddinaschana.

Leem, kas Mahrias-tirgu Krohna Talsenes-muischà, pee Talsenes meesta, tai 16tâ August 1843 grihb apmekleht un turpat bohtes zelt, ne waijaga wifs brandwihna - tulles-sikhmes isnaemt, bet tikkai to preekschaju tullu malfahf.

Muischas waldischana.